

לעילוי נשמת
הרב חפץ בן אסתר זצ"ל

כ"ה אדר התשפ"ו
מפטיר פה אָמַר אַ-דְּנִי (יחזקאל כח)

בס"ד

פרשת ויקהל פקודי - החודש שבת מברכין חודש ניסן

עלון חידושי תורה ופרפראות על פרשת השבוע בענייניא דיומא ממפרשי ומדרשי חז"ל
מוֹלַד חוֹדֶשׁ נִיסָן יֵהִיה בְיוֹם רַבְעִי בַשְּׁבֻעָה 16, 34 דְּקוּת ו 13 חֻלְקִים

בפרשת ויקהל 122 פסוקים = הַנְּהָ מַה טוֹב. בפרשת פקודי 92 פסוקים = בְּמִים.
הַנְּהָ מַה טוֹב וּמַה נְעִים שְׁבַת אַחִים גַּם וְחַד. (תהלים קלא א) וְרַחֲצֵת אֶתְּם בְּמִים. (שמות כד)

בפרשת ויקהל - מצות לא תעשה אחת. שלא יעשו הדיינים דינים בשבת, כלומר שמי שנתחייב מיתה בבית דין לא ימיתוהו בשבת. (ספר החינוך)
צירוף הוי"ה של חודש ניסן הוא הצירוף הראשון כסדרה, יהו"ה, יוצא מפסוק וְיִשְׁמְחוּ הַשְּׂמִים וְתִגַּל הָאָרֶץ (תהלים צו, יא) ראשי תיבות השם הנכבד הני"ל.

החודש הזה הוא מלך לחדשים, הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לְכֹסֶם (אותיות מלי"ך) ראש חֲדָשִׁים, על כן הוא ראש השנה למלכים (ראש השנה ב, א) ועל פי סדר הדגלים החודש הזה שייך ליהודה, ששמנו הוא חוטר המלכות. והנה (קהלת ח ד) דָּבָר מִלֶּךְ שְׁלֹטוֹן.

כל הכוונות של חג הפסח הוא בבחינת מלכות, כמבואר בכוונות, ומלכות פה, ותורה שבעל פה קרינן לה, ודברים שבעל פה אי אתה רשאי לאומרו בכתב, ולכן הוא פ"ה ס"ח. דהנה נכתב בתורה שבכתב פסח, ודרשין במסורת בתורה שבעל פה פ"ה ס"ח, אם כן בתורה שבכתב נחסרה הה"א, והיא במסורת בתורה שבעל פה, כי אות ה' מרמזת למלכות, פה, ותורה שבעל פה קרינן לה. ולפי זה נראה עיקר המצוה לספר בעל פה, וְהַגְדַת לְבַנְךָ וכו', וסיפור מעליא בעינן.

ניסן על שם נס. הפלא נקרא בלשון הקודש נס, על פי מה שאמרו רז"ל: מפני מה לא נאמרה נוי"ן באשרי? מפני שיש בה מפלתן של שונאי ישראל (ברכות דף ד:), שנאמר: **נִפְלָא לֹא תוֹסִיף** וכו' (עמוס ה, א), ואמרו אחר כך: אפילו הכי חזר דוד וסמכה ברוח הקודש, שנאמר: **סוֹמֵךְ יְ-הוָה לְכָל הַזְּפִילִים** תהלים קמח, יד. נמצא לפי זה, הנפילה נרמזת בנוי"ן, והסמיכה לאוקמא מעפרא נרמזת בסמ"ך, וזה מורה תיבת ני"ס בישועה וגאולה שהשי"י מקים לכנסת ישראל. והנה החודש הזה מסוגל מבראשית לאוקמא שכיתא וכו' ובניה, **מוֹשִׁיבֵי עֲקֻרַת הַבַּיִת אִם הַבְּנִים שְׂמַחָה**, על כן נקרא החודש **ניסן**.

אמרו ישראל שעדיין אינו זמן פקידה כי הגזירה היתה ת' שנה, וכשאמר להם משה **בחדש הזה אתם נגאלים** – אמרו: סימן טוב הוא, כי ניס"ן בריבוע כזה נ' ניי"ס ניס"ן בגימטריא ת', להורות שהחדש הזה ישלים המספר אפילו לא הגיע הקץ, וזהו שנרמז לאברהם **וְדוֹר רַבְעִי יִשְׁוֹבוּ הַנְּהָ** [בראשית טו טז], להורות על מספר המרובע של חדש היציאה, על כן אמרו: הוא סימן טוב. (בני יששכר מאמרי חודש ניסן א)

ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם, אלה הדברים אשר צוה י-הוה לעשות אתם. (לה א)
ויקהל בגימטריא מקוה (151). לומר מה מקוה מטהר כך דברי תורה מטהרין, ומה מקוה צריך שיהיה בו ארבעים סאה (מקואות פ"א מ"ח) כך משה עמד בהר ארבעים יום ונתנה לו התורה, מה מקוה צריך שיהיה בו אמה על אמה ברום ג' אמות (עירובין ד:); כך התורה, אמה בת ששה טפחים (מנחות צח). רמז לששה סדרי משנה, ברום ג' אמות רמז לתורה נביאים וכתובים, ומה מקוה אינו מטהר בזוחלין אלא באשבורן } מי גשמים שנקו, מטהרין רק בעומדין כנוסין. ולא בזוחלין} כך דברי תורה אינם מתקיימין אלא במי שיושב תמיד בבית המדרש ואינו מתעסק בעסקי העולם שנאמר (במדבר יט יד) **זאת התורה אדם פי ימות באהל**, וכתוב (קהלת ז ז) **פי העשק יהלל חכם** ודרשו חז"ל (תנחומא וארא ה) כשהחכם מתעסק בדברים הרבה, מערביבין אותו מן החכמה. **ויאבד את לב מתנה**, מן התורה שנתנה מתנה בלבו של אדם. ומה מקוה ג' לוגין מים שאובין פוסלים אותו כך ג' דברים נאמרו בעוסק בתורה וראוי לו כאילו לא עסק בתורה מעולם, העוסק בה ומהפך דברי תורה למינות, והעוסק בה ומחלל שם שמים בפרהסיא, והעוסק בה ליוהרא ולא לשמה. **דבר אחר ויקהל אותו היום שבת היה**, ודרש להם פרשת שבת בהקהל, כדכתיב (שמות לו י) **ויצו משה ויעבירו קול במחנה**, וילפינן מהאי קרא (שבת צו:); יציאות שבת. **ששת ימים תעשה מלאכה** לכך הזהירים מיד על השבת תחילה, לפי שהיה יושב ומחשב בלבו אם יאמר להם הביאו נדבה תחילה, מרוב חיבת הקודש מיד יביאו ויחללו את השבת, אבל הקב"ה כשגמר ציווי מלאכת המשכן הזהירים על השבת. (רבינו אפרים)
ויקהל אין פרשה בחומש שמתחיל ויקהל אלא זאת - דרש להם להקהיל קהילות בשבת ויום טוב לכך **ויקהל משה את כל עדת בני ישראל** לפי שכל ו' ימים עסוקין במלאכה וצריכין ללמוד בשבת. (הרוקח)

רבותינו בעלי אגדה אומרים מתחלת התורה ועד סופה אין בה פרשה שנאמר בראשה **ויקהל** אלא זאת בלבד אמר הקב"ה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהלות בכל שבת ושבת ולכנסו בבתי מדרשות ללמד ולהורות לישראל דברי תורה איסור והיתר כדי שיהא שמי הגדול מתקלס בין בני. מכאן אמרו משה תקן להם לישראל שיהיו דורשין בענייניו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות תהא בהג. אמר משה לישראל אם אתם עושים כסדר הזה הקב"ה מעלה עליכם כאילו המלכתם אותי בעולמי שנאמר (ישעיה מג יב) **וְאֶתְּם עַדִּי נֶאֱמַר יְ-הוָה וְנֶאֱמַר אֶ-ל.** (ילקוט ש"ר רמז תח)

שאלה – למה דווקא זה נאמר על הלכות שבת.

תשובה – כמו שבשבת המחלל שבת בפרהסיא הרי הוא כגוי לכל דבריו ומורידין ולא מעלין שהרי הוא כאילו מכריו שהקב"ה לא ברא את העולם ואין צריך לשמוע לו, כמו כן כשמכריו ברבים הלכות שבת כאילו מכריו שהקב"ה ברא את העולם וצריך לשמוע לו. (טעמא דקרא)

ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם אלה הדברים אשר צוה י-הוה לעשות אתם. (לה א)
'דברים', 'הדברים', 'אלה הדברים' – אלו שלשים נמשע מלאכות שצונו להודיע חיות והורית וגזרת. וצוית וקראת ופנית ודברת ואמרת. דהדברים לרבות אחד הרי ל"ט. (ר' יהודה חסיד). מכאן סמכו לארבעים מלאכות חסר אחת כמנין אלה וג' אותיות שלו כמנין ל"ט ארבעים מלאכות חסר אחת. (ילקוט מדרשי תימן)

בפיוט לשבת פרשת שקלים אומרים את הנוסח הבא: (לרבי אלעזר הקליר)
ראית וספרת, וסכנת וספרת, וקלת וסקלת, ואמדת וצברת, ופקדת וחשבת וסכמת, ומנית וספרת, וקצבת וספרת וגזרת, וטפחת ושפרת והבטת, והבנת והשפלת ושרת וסקרת, וכתבת וספרת, וחקקת וספרת וקמדת והודעת וחיות והורית וגזרת, וצוית וקראת ופנית ודברת ואמרת.

שאלה – מהו פשר כל אותן תיבות החוזרות על עצמן שוב ושוב, ולכאורה אין בהן אלא כפילות לשון.
תשובה – ספירת כל התיבות מגלה שמספרן הוא 39, בדיוק כמנין ל"ט מלאכות האסורות בשבת. אלו המלאכות שבהן ברא ה' את העולם במעשה בראשית, ושבת מהן ביום השבת. (פניני הגר"א)

ויבאו האנשים על הנשים, פל נדיב לב הביאו חן ונזם וטבעת וכומז פל פלי נהב וכל איש אשר הניף תנופת נהב לי-הוה. (לה כב)
שאלה – כיצד קבלו את הדברים הללו לצורך המשכן, הלא מראת הצבאת לא רצה לקבל והיה מואס משה בָּהֶן, מפני שעשויים ליצר הרע. עד שאמר לו הקדוש ברוך הוא לבל, כל שכן **כומז** שהוא כאן מקום זמה (שבת סד).

תשובה – **חן ונזם וטבעת וכומז** הם מתכות שיכול להתיכם ולשנותם וכשמשנה אותו אינו גנאי כי אינו ניכר כלום, אבל המראות כמו שהן בעין היה צריך לקבוע אותם בכיור, לפי שאינו יכול להתיכם לא רצה לקבלם. **כומז** צוה להביא כדי לכפר על הרהור הלב, לפי שקשרו תפתיהן במצרים ולא נדווגו למצרים העיד עליהם הקב"ה עליהן בשמו הגדול וחתם שם י"ה בשמות השבטים, וזהו (תהלים קכד ד) **שְׁבִטֵי יְהוָה לְיִשְׂרָאֵל.** (מושב זקנים)

לא תבערו אש בכל משבתכם ביום השבת. (לה א)

רמז לאש המחלוקת ואש הכעס, שצריך האדם להיזהר שלא להבעיר אותו עולמית, ומכל שכן ביום השבת קודש שאין בו ערבוּת, והכועס בשבת או עושה מחלוקת חס ושלם, גורם להיות חמת הגיהנם בוער בו בר מינן. (אוצרות השל"ה)
יובן ע"פ מאמר חז"ל (שבת קיט): אָמַר רַב יְהוּדָה בְּרִיהַי דְּרַב שְׁמוּאֵל מְשַׁמֵּיהַּ דְּרַב: אֵין הַדְּלִיקָה מְצוּיָה אֶלָּא בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ חִילּוּל שַׁבַּת, שְׁנַאֲמַר (ירמיה יז כז): **וְאִם לֹא תִשְׁמְעוּ אֵלַי לְקַדֵּשׁ אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת וְלִבְלִתִּי שַׁאֲת מִשְׂאֵה גֹגוֹ וְהִצַּמְתִּי אֶשׁ בִּישְׁעֵרֶיהָ וְאֶכְלָה אֶרְמֹנֹת יְרוּשָׁלַיִם וְלֹא תִכְפְּרוּ:** אָמַר רַב נַחֲמָן בְּרִי יִצְחָק: בְּשַׁעֲרֵהָ שְׁאֵין בְּנֵי אָדָם מְצוּיִין לְכַבּוֹתָהּ. פֶּרֶשׁ"י – בַּשַּׁבָּת. וְזוֹהוּ שְׂאֵמֶר לֹא תִהְיֶה סִיבָה לְהַבְעִיר אֶשׁ בְּכָל מְשַׁבְּתֵיכֶם אִם תַּחֲלִלוּהָ. וּבְזוֹהַר הַדְּרָשִׁים בְּגִיהֶנֶם בְּיוֹם שַׁבַּת נָחִים, לְבַד מִחֲלָלֵי שַׁבְתוֹת. וְז"ל לֹא תִהְיֶה סִיבָה בְּחִילּוּל שַׁבַּת לְהַבְעִיר אֶשׁ בְּמְשַׁבְּתֵיכֶם בְּקִבְרָה. (חומת אנך)
שאלה – מה הטעם ביום שבת נחיים, לבד מחללי שבתות. וז"ל לא תהיו סביבה בחילול שבת להבעיר אש במשבתכם בקבר. (חומת אנך)

תשובה – דאמר רב רבותינו ז"ל (בראשית רבה יא, ח) אמרה שבת לפני הקב"ה לכל הימים יש בן זוג ולי אין בן זוג, אמר לה ישראל יהיו בן זוגך! נמצא ישראל עם השבת כדמיון איש ואשה, ואמרו חז"ל (סוטה יז) איש ואשה זכו – שכינה ביניהן. לא זכו – אש אוכלתן. פרש"י – שהרי חלק את שמו ושיכנו ביניהן יו"ד באיש והי"ב באשה, שם י"ה ביניהם, ואם לאו אש אוכלתן, שהקב"ה מסלק שמו מביניהן ונמצאו אש ואש. לכך בעון חילול שבת שפגמו בחיבור הזוג לכך תהיה דלקת באש. (בן יהוידע – שבת קיט)

א"ל העונש בזה מידה, לפי שהאדם מחלל שבת כדי להרוויח עוד ממון ולהרבות רכושו והונו, על כן הדליקה מצויה במקום שמחללין את השבת לכלות ולאבד את כל רכוש האדם המבקש להתעשר באיסור חילול שבת. (זר הצבי - כי תשא עמ' קמ"א)
א"ל יבואר ע"פ הגמרא (שבת קיח): אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מְשׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָי: אֶלְמָלִי מְשַׁמְרִין יִשְׂרָאֵל שְׁתֵּי שַׁבָּתוֹת פְּהֻלָּתָן — מִיַּד נְגָאֲלִים, וְהִיא נִבְנָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּאֵשׁ כְּדֹכְתִּיב (איכה ד יא) **וַיִּצְתָּ אֶשׁ בְּצִיּוֹן** דְּרָשׁוּ חֲזו"ל (ב"ק ס:): אֲנִי הִצַּמְתִּי אֶשׁ בְּצִיּוֹן, וְאֲנִי עֲתִיד לְכַנּוֹתָהּ בְּאֵשׁ, שְׁנַאֲמַר (זכריה ב ט): **וְאֲנִי אֶהְיֶה לָּהּ חוֹמַת אֶשׁ סָבִיב, וְלִכְבוֹד אֶהְיֶה בְּתוֹכָהּ.** וְכֵן פֶּרֶשׁ"י – (סוכה מא). דק"ל דאין בנין בית המקדש דוחה יום טוב, הני מילי בנין הבנוי בידי אדם אבל מקדש העתיד שאנו מצפין בניו ומשוכלל הוא יגלה ויבא משמים שנא' (שמות ט"ו:י"ז) **מִקְדָּשׁ אֲ-דִנִּי פִּנְנִנוּ יְדִידִי.** ומכיון שהמחלל את השבת מעכב את בניין בית המקדש שעתידי להיבנות באש, לכך נענש במידה כנגד מידה באש, ומפני כך אין הדליקה מצויה אלא במקום שמחללים את השבת. (עיון יעקב – שבת ט"ז)
א"ל יבואר ע"פ הגמרא (שבת קיח): אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב: כָּל הַמְעַבֵּר אֶת הַשַּׁבָּת נוֹתֵנִין לוֹ מִשְׁאֲלוֹת לְפָנָיו, שְׁנַאֲמַר (תהלים לו ד): **וְהִתְעַנְּגוּ עַל יְ-הוָה וַיִּתֵּן לָדְ מִשְׁאֲלוֹת לְבָבָם,** ולכן הוא הדין להיפך, מי שח"ו מחלל שבת נשרף כל חמדת ומשאלות לבו, כדרך שנאמר (ד"ה ב' ל"ו) **וַיִּשְׂרְפוּ אֶת בֵּית הַהָ-לֵהִים וַיִּנְתְּצוּ אֶת חוֹמַת יְרוּשָׁלַם וְכָל אַרְמוֹנֵיהָ שְׂרָפוּ בְּאֵשׁ, וְכָל פְּלִי מַחְמַדֶּיהָ לְהַשְׁחִיתָהּ.** (עיון יעקב שם) (אשכול יוסף)

א"ל פקודי המשכן מושפן העצת אשר פקד על פי משה עבדת הלוים ביד איתמר בן אהרן הפהן. (לה כא)
שאלה – לכאורה הו"ל לכתוב מידת א"ל פ"ל הנהגב העשוי למלאכה וגו' הפסוקים אלה אין עניינם כאן וכבר נכתב זה למעלה.
תשובה – אמרו חז"ל (שמו"ר פנ"א) שחשדו למשה שנטל מכסף של המשכן, ששמע משה ליצני ישראל מדברים מאחריו ומה היו אומרים, חמי קדל דבריה דעמרם, {ראו מה שמן ערפו של בן עמרם} וחבירו אומר לו אדם ששלט על מלאכת המשכן - אין אתה מבקש שיהא עשיר? אמר להם משה חייכם! נגמר המשכן - אתן לכם חשבון! אמר להם בואו ונעשה חשבון! ובוהו יש לפרש למה חשדו דווקא למשה ולא לשאר העובדים במשכן ולמה רק משה היה צריך ליתן חשבון, וקאמר דעבדת הלוים שעבדו שם היתה ע"פ איתמר בן אהרן הפהן והוא השגיח עליהם ולא היה מקום לחושדם. ובצ"ל וגו' עשה את כל אשר צוה י-הוה וכל אשר יצוה וכלם יעו עושה עושה רק מה שנצטווה אף אחד לא חשדו, ואתו אהליאב וגו' חרש וחשב, ורקם פתקלת ובארגמן ובתולעת השני ובשש ולא התעסק כלל עם כסף רק עם בגדים ולא היה מקום לחושדו ולכן לא נשאר החשד רק על משה ולכן הוא נתן החשבון וזהו **על פי משה.** (טעמא דקרא)

והמלאכה היתה דים לכל המלאכה לעשות אתה והותר. (לו ז) והותר אותיות תורה שהיו עוסקים בתורה תחילה והנותר מהיום היו עוסקים במלאכת המשכן, מכאן שאין מבטלין תלמוד תורה אפילו לבנין בית המקדש. ('שפתי כהן' עה"ת)

שאלה – מה הטעם שאין מבטלין תלמוד תורה אפילו לבנין בית המקדש? (שבת קיט)
תשובה – כי תלמוד תורה גדול מבנין ביהמ"ק, כי ביהמ"ק אף שיש בו קדושה עליונה, מכל מקום הקדושה הוא על עצים ואבנים ועל מקום מן הארץ, אבל התורה היא שכלית והיא אצל הקטן שהוא אדם בלא חטא, ולפיכך אין מבטלין תינוקות של בית רבן אפילו לבנין ביהמ"ק. (נתיבות עולם נתיב התורה י) ויקדו הפרכים פרשי כנפים למעלה סככים בכנפיהם על הפפרת ופניהם איש אל אחיו אל הפפרת היו פני הפרכים. (לו ט) ופניהם איש אל אחיו ס"ת 'שולם' רמז על המלאכים שנאמר (איוב כה ב) **עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרְמִיּוֹ.**

ועשה למזבח מכבד מעשה רשת נחשת תחת פרכו מלמטה עד חציו. (לה ד) **פרכו** בגימטריא רמ"ח כנגד איבריו של אדם שהמזבח מכפר עליהם. ועשה את הפכיר ואת פנו נחשת במראת הצבאת אשר צבאו אהל מועד. (לה ח) **במראת הצבאת,** לפי שעל הכיור היה מצוייר עליו מעשה מרכבה ולזה נקרא כיור לשון ציור וכיור. ('שפתי כהן' עה"ת)

א"ל פקודי המשכן מושפן העצת, הר"ת עולים בגימטריא 'ענוה' (131). **משפן** בגימטריא 'גאות' (410). ב' המידות האלו נצרכות לקיום התורה שנקראת עדות. כי אמנם ענוה היא מן היסודות בעבודת השי"ת, אבל לפעמים צריך גם כן גאווה קדושה בבחינת (דה"ב יז י) **וַיִּגְבַּהּ לְבוֹ דְּזַרְכֵי י-הוָה.** דהיינו כאשר היצה"ר בא אל האדם ומשפילו ארצה ומכניס בלבו ייאוש כאילו אפסה תקוה ממנו ח"ו. (אמרי חיים)

א"ל פקודי המשכן מושפן העצת (לה כא)
שאלה – מה ענין הסמיכות של הפסוקים מהפרשה הקודמת 'ויקהל' המסתיימת בפסוק **וְכָל הַיִּתְדוֹת לַמִּשְׁכָּן וְלַחֲצַר סָבִיב נַחֲשׁוֹת.**
תשובה – הטעם שהיו יתדות המשכן של נחשת ולא של ברזל, משום שהברזל מרמז על מלכות אדום, והמשכן כלומר בית המקדש עתיד להחרב על ידי מלכות אדום, והקב"ה לא רצה לרמז לעם ישראל שבית המקדש עתיד להחרב ע"י אדום. ופרש"י - **המשפן מושפן** שני פעמים, רמז למקדש, שנתממשפן בשני חרבניו על עונותיהן של ישראל. לפי זה יבוארו הפסוקים: וְכָל הַיִּתְדוֹת לַמִּשְׁכָּן וְלַחֲצַר סָבִיב נַחֲשׁוֹת ולא ברזל, בכדי שלא לגלות לעם ישראל שיחרב ביהמ"ק, אך קשה מנין שביהמ"ק אכן יחרב? והתשובה א"ל פקודי המשפן מושפן העצת – רמז שעתידי להיחרב. (מדרש יהונתן)
וְכָל הַיִּתְדוֹת לַמִּשְׁכָּן וְלַחֲצַר סָבִיב נַחֲשׁוֹת - בא לומר א"ל שדרך היתדות לעשותם מברזל אך הברזל הוא שנאו לפני המקום שהוא זיונו של עשו והוא כלי מלחמתו ומתגאה בו נאמר (מלאכי א ג) **וְאֵת עֵשׂוֹ שְׂנֵאתִי, וְאֵת לְרֹבֹת כְּלֵי זִיוֹנוֹ שֶׁהוּא חָרָב,** כמ"ש על פסוק (שמות ד כה) **וַתִּקַּח צַפְרָה צֹר** ולא סכין. לזה בא לומר דלא מבעיא היתדות של המשכן אלא אפילו של החצר היו נחושת. ('שפתי כהן' עה"ת)

וַיְהִי מֵאֵת כֶּסֶף הַכֶּסֶף לַעֲשֵׂת אֶת אֲדָנֵי הַקֹּדֶשׁ וְאֵת אֲדָנֵי הַפְּרִכָת מֵאֵת אֲדָנִים לְמֵאֵת הַכֶּסֶף כֶּסֶף לְאֲדָן. (לה כז)
שאלה – מה הטעם שהיו האדנים בדיוק מאה.

תשובה – כנגד רמ' ברכות ויצחק נולד לק' שנה. ודע כי היו מאה אדנים ק' לולאות מ"ח קרשים הם רמ"ח כנגד מצות עשה. וכן רמ"ח חלונות ברקיע, אברהם גימטריא רמ"ח. יצחק בגימטריא ר"ח ולקח את רבקה על מן שנה הרי רמ"ח. יעקב עם ס"ו נפשות שיצאו ממנו הם רמ"ח. הרי האבות תיקנו רמ"ח מצוות עשה. במשה כתיב (במדבר יב ו) **בְּמִרְאָה אֵלָיו אֶתְנַדָּע הַרִי רַמ"ח,** שהשיג משה שמותיו של ה' יתברך ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן גימטריא רל"ב ו"ו אותיות שבד' הויות הרי רמ"ח. (חומת אנך בשם ספר כתיבת יד)

ביום ההדש הראשון פאָהד לחדש תקים את משפן אהל מועד. (מ ב) תרגום יונתן - ב'יומא ד'ירחא קדמאָה הוא ירחא דניסן פ'סד ל'ירחא תקים ית משפנא משפן זימנא.

שאלה – לכאורה היה לומר 'בחודש הראשון ביום אחד לחודש'. ויום החודש הוא שם על ראש חודש וכאמור בשמואל (ש"א כ כד) **וַיְהִי הַחֹדֶשׁ וַיָּשָׁב הַמֶּלֶךְ עַל אֵל הַלָּחֵם לְאָכֹל, מִחֵר הַחֹדֶשׁ דְּקָאֵי עַל רֹאשׁ חוֹדֶשׁ.** וא"כ מיותר לומר **פאָהד לחדש,** וכן ביחזקאל מ"ו א וּבָיִים הַשַּׁבָּת יִפְתַּח וּבָיִים הַחֹדֶשׁ יִפְתַּח. פירש מצודת דוד - יאמר על יום הראשון מהחדש והוא ראש חודש וכן **מִחֵר הַחֹדֶשׁ** (שמואל א כ) פירש הרד"ק זה נאמר על קרבן ראש חודש.
תשובה – הפירוש כאן לא על ציון היום שהוא ערב ובוקר יום אחד, אלא הכוונה עיצומו של יום ולא לילה, **ביום ההדש הראשון** רצונו לומר ולא בלילה. לפי שהקמת המשכן היה רק ביום. **אי נמי** מכון ביום הראשון שקביעות החודש יהיה ביום הראשון לשבת ולא יעברוהו, היינו היום הראשון בשבוע כמו שאמרו (שבת פז:) **רֵאשׁוֹן לְמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית.** (משך חכמה)

והבאת את השלחן וערכת את ערפו והבאת את המנחה והעליית את נרתיקה. (מ ד)

שאלה – מה הטעם שצויה להביא את השולחן לפני המנורה.

תשובה – משום שמקום המנורה הינו **נכח השלחן** (כמבואר לעיל כי לה) ולכן יש להעמיד תחילה את השולחן ואחר כך את המנורה. **ועוד** משום שכל פינות שאמה פונה לא יקרו אלא דרך ימין (יומא יז) והשולחן בדרום, לימין פתח המשכן. (טעמא דקרא)

שבעים פנים לתורה, לעיתים תהיה יותר מתשובה אחת
התשובות אינם להלכה למעשה, הערות והארות יתקבלו בברכה
לעילוי נשמת הרב חפץ בן אסתר זצ"ל
ramnadlan018@gmail.com